

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o budżecie krajowym na rok 1893 tudzież o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie stałego uregulowania stosunków skarbu krajowego.

Wysoki Sejmie!

Przedewszystkiem komisya z ubolewaniem stwierdzić musi, iż w obec konieczności załatwienia całego preliminarza na r. 1893 w przeciągu kilku dni, było jej niemożliwem tak szczegółowo jak w latach ubiegłych, badać wszelkie podstawy, na których oparte jest sprawozdanie Wydziału krajowego o budżecie na rok 1893, a to tembardziej, że w wielu działach jak n. p. w szkołach rolniczych brak było szczegółowych sprawozdań Wydziału krajowego i specjalnych komisyj.

Komisya budżetowa stwierdzając, że brak dostatecznego czasu do załatwienia budżetu, gdyby nie miał być wyjątkiem, musiałby szkodliwie wpłynąć na tok administracyi krajowej, wyraża nadzieję, że w przyszłości Wysokiemu Sejmowi a względnie komisyi budżetowej przeznaczony zostanie dla załatwienia budżetu taki czas, jaki się okaże niezbędnym dla dokładnego badania i załatwienia budżetu.

Preliminarz Wydziału krajowego na r. 1893 na podstawie sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym wynosi: w wydatkach	6,532.114 zł.
„ dochodach	938.576 „
wydatki netto według preliminarza Wydziału krajowego	5,593 538 zł.
Według wniosków komisyi budżetowej wynoszą wydatki	6,502.145 zł.
a dochody	938.437 „
wydatki netto przeto według preliminarza komisyi	5,563.708 zł.
Preliminarz komisyi jest przeto w dochodach niższy od preliminarza		
Wydziału krajowego o	139 zł.
w wydatkach niższy o	29.969 „
wydatki netto są przeto według wniosków komisyi niższe o	29.830 zł.
W budżecie przez Wysoki Sejm na r. 1892 uchwalonym wynosiły		
dochody	937.374 zł.
wydatki	6,673.201 „
wydatki netto wynosiły w budżecie na rok 1892	5,735.827 zł.
a więc o 172.119 zł. więcej niż w projekcie komisyi na rok 1893.		

Gdy już przedkładając wnioski ostateczne w budżecie na rok 1892 rozdzieliła komisya budżetowa ogół wydatków brutto na rok 1892 preliminowanych, na wydatki zwyczajne i nadzwyczajne, przeto chcąc przeprowadzić ściśle porównanie między uchwalonym na r. 1892 budżetem a projektem na rok 1893, który komisya obecnie Wysokiemu Sejmowi przedstawia, należy i w wydatkach na r. 1893 preliminowanych według tych samych zasad wydatki zwyczajne od nadzwyczajnych rozdzielić.

W preliminarzu na rok 1893 znajdują się następujące wydatki nadzwyczajne względnie inwestycyjne:

Rubr.	II.	taksy od dekrétów nominacyjnych	2.000	zł.
"	"	zaliczki na płace urzędników	4.800	"
"	VII.	na pokrycie dachu zakładu głuchoniemych	4.400	"
"	"	zaliczki zwrotne dla funduszków szkolnych okręg.	20.000	"
"	"	zasiłki na budowę szkół	7.000	"
"	VIII.	restauracya kościoła na Skałce w Krakowie	2.000	"
"	IX.	pomnożenie korpusu żandarmeryi o 180 ludzi	12.794	"
"	X.	budowa drogi Dynów - Kańczuga	30.000	"
"	"	rekonstrukcyja dróg krajowych	20.000	"
"	"	fundusz pożyczkowy drogowy	20.000	"
"	XI.	budowa zakładu położnic we Lwowie	120.000	"
"	"	" w zakładzie Kulparkowskim	29.832	"
"	"	" pawilonu chirurgicznego w Krakowie	43.200	"
"	XIII.	budowy wodne	234.312	"
"	XIV.	odsetki dla funduszu szkolnego krajowego od efektów wydanych na fundusz pożyczkowy na budowę szkół	10.178	"
"	XV.	fundusz pożyczkowy dla Kółek rolniczych	5.000	"
"	"	założenie szkoły rolniczej w Uhersku	15.000	"
"	"	podniesienie hodowli bydła	42.500	"
"	XVI.	budynek dla szkoły tkackiej w Krośnie	3.500	"
"	"	szkoła sukiennicza w Rakszawie	4.200	"
"	"	budowa szkoły ślusarskiej w Świątnikach	10.000	"
"	"	dotacya funduszu przemysłowego	60.000	"
"	XVII.	kolej Pałahicze - Tłumacz	2.000	"
"	"	dotacya funduszu koszarowego	80.000	"
"	"	subwencya na budowę kolei wschodnio - galic.	500.000	"
Suma wydatków nadzwyczajnych wynosi			1,282.716	zł.
Gdy zaś suma wydatków brutto na rok 1893 preliminowanych wynosi			6,502.145	"
przeto wydatki zwyczajne wynoszą			5,219.429	zł.

W uchwalonym na rok 1892 preliminarzu wynosi ogół wydatków				
brutto			6,673.201	"
z czego przypada: na wydatki nadzwyczajne			1,646.065	"
a na wydatki zwyczajne			5,027.136	"

Preliminowane na rok 1893 wydatki są przeto w dziale nadzwyczajnych o 363.349 zł. niższe niż na rok 1892, a w dziale zwyczajnych o 192.293 zł. wyższe niż na rok 1892.

Różnica w wydatkach zwyczajnych na niekorzyść roku 1893 pochodzi głównie obok innych pomniejszych przyczyn z podwyższenia Rubr. VII (na cele wykształcenia i oświaty), która wzrosła w roku 1893 w porównaniu z rokiem 1892 o 131.481 zł. głównie z powodu wprowadzenia w życie nowej ustawy szkolnej.

Natomiast wydatki nadzwyczajne zmniejszyły się o 363.349 zł., głównie z tego powodu, iż budżet na r. 1892 zawierał dwa znaczniejsze wydatki nadzwyczajne a mianowicie: na spłatę niedoboru z lat ubiegłych i reszty długu do banku dla krajów koronnych 714.381 zł., tudzież dla dotkniętych nieurodzajem 100.000 zł., które to wydatki w budżecie na r. 1893 odpadły a przybył tylko jeden nowy wyższy wydatek: subwencya dla kolei podolskich w kwocie 500.000 zł. w. a.

Szczegółowe choć nieznaczne różnice między preliminarzem Wydziału krajowego a wnioskami komisji uwidocznione są w następującem zestawieniu:

Sumaryusz budżetu krajowego na rok 1893.

Rubryka	W y d a t k i	Według	Według	Z porównania	
		projektu	wniošków	więcej	mniej
		Wydz. krajow.	komisji budżetowej		
		złotyeh	złotyeh	złotyeh	złotyeh
I.	Koszta reprezentacyi kraju	108.446	108.446	—	—
II.	„ zarządu	258.883	264.504	5.621	—
III.	„ leczenia	850.000	850 000	—	—
IV.	„ szczepienia	66.000	66.000	—	—
V.	Wydatki sanitarne	8.000	8.000	—	—
VI.	Zasiłki dla zakładów dobroczynności	16.874	17.776	902	—
VII.	Na cele wykształcenia i oświaty	1,604.459	1,617 957	13.498	—
VIII.	Utrzymanie pomników historycznych	15.404	15.404	—	—
IX.	Kwaterunkowe żandarmeryi	179.381	179.381	—	—
X.	Drugi krajowe	952.701	952.201	—	500
XI.	Dotacye dla zakładów krajowych	207.447	202.197	—	5.250
XII.	Wydatki na szupaśnictwo	26.500	26.500	—	—
XIII.	Budowy wodne i melioracye	300.252	280.452	—	19.800
XIV.	Umarzanie pożyczek	691.977	702.155	10.178	—
XV.	Na cele rolnictwa i górnictwa	424.927	404.376	—	20.551
XVI.	„ „ przemysłu	166.133	169.433	3.300	—
XVII.	Różmaite wydatki	654.730	637.363	—	17.367
	Suma wydatków	6,532.114	6,502.145	33.499	63.468
					29.969
	D o c h o d y				
I.	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	—	—	—	—
II.	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	5.000	5.000	—	—
III.	Dochody z dróg krajowych	231.669	231.669	—	—
IV.	Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych	3.529	3.529	—	—
V.	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych	37.000	37.000	—	—
VI.	Zwroty pożyczek	61.255	61.255	—	—
VII.	Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	6.330	6.330	—	—
VIII.	„ szkół i folwarku w Dublanach	46.398	46.259	—	139
IX.	„ „ w Czernichowie	42.582	42.582	—	—
X.	„ „ innych szkół rolniczych krajowych	16.170	16.170	—	—
XI.	Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich	600	600	—	—
XII.	Dochody z przelania do Skarbu krajow. pozostałości z fund. zapomogi z r. 1866	5.008	5.008	—	—
XIII.	Dochody z kwaterunku żandarmeryi	54.064	54.064	—	—
XIV.	Dochód ze zwrotu wydatków szupasowych	7.500	7.500	—	—
XV.	Dochody z krajowych składów zbożowych i spirytusowych	44.524	44.524	—	—
XVI.	Dochody z krajowych opłat konsumcyjnych	325.500	325.500	—	—
XVII.	Różmaite dochody	51.447	51.447	—	—
	Suma dochodów własnych	938.576	938.437	—	139

Szczegółowe sprawozdania komisji o pojedynczych działach i rubrykach budżetu krajowego, zawierają powody, dla których komisja bądź to przedstawia Wysokiemu Sejmowi do uchwały cyfry zgodne z wnioskami Wydziału krajowego, bądź to przedstawia odmienne wnioski.

Dla poglądu zestawiamy poniżej uzasadnienie różnic między preliminarzem Wydziału krajowego a komisji budżetowej:

Różnice między preliminarzem Wydziału krajowego a Komisji budżetowej, są następujące:

		W wydatkach:	<i>Więcej</i>	<i>Mniej</i>
W	rubryce II.	podwyższono o	5.621 zł.	
		mianowicie:		
		udzielono dary z łaski w kwocie	900 zł.	
		„ zaliczek na płace	4 800 „	
		„ dodatek osobisty adjuntowi rachun- kowemu Trandzie	150 „	
		razem podwyższono	5.850 zł.	
		zniżono natomiast:		
		dyurna oddziału koncepcyjnego o 23 zł.		
		„ „ statystycznego o 125 „		
		„ „ manipulacyjnego o 81 „	229 „	
		pozostaje podwyższenie j. w.	5.621 zł.	
„	„	VI. podwyższono o	902 „	
		z powodu przyznania zakładowi św. Józefa we Lwowie na opłacenie taks przenośnych 602 „		
		i dla kolonii rymanowskiej	300 „	
		razem j. w.	902 zł.	
„	„	VII. podwyższono o	13.498 „	
		mianowicie:		
		niedobór funduszu szkolnego krajowego o 798 zł.		
		przyznano: Towarzystwu „Bojan“	200 „	
		na koszt założenia nowych internatów	1.000 „	
		Macierzy szkolnej ks. Cieszyńskiego	500 „	
		Towarzystwu „Proświta“	1.500 „	
		Al. Barwińskiemu na wydawnictwo history- cznej biblioteki	500 „	
		Ks. Dżułyńskiemu na ruskie wydawnictwa 400 „		
		Redakcyi „Dźwinok“	100 „	
		Wydawnictwu dziełek ludowych we Lwowie 1.000 „		
		Towarzystwu „Przymierze braci“	300 „	
		„ „Oświaty ludowej“ w Tarnowie 100 „		
		„ historycznemu we Lwowie	700 „	
		Na zasiłki dla burs	4.000 „	
		Stowarzyszeniom akademickim	700 „	
		Towarz. im. Adama Mickiewicza	200 „	
		Stowarzyszeniom rzemieślniczym	1 100 „	
		Stowarz. „Przytulisko wiedeńskie“	100 „	
		Szkole SS. Felicjanek w Uhnowie	300 „	
		razem j. w.	13.498 zł.	
		Do przeniesienia	20.021 zł.	— zł.

		Z przeniesienia	Więcej 20.021 zł.	Mniej — zł.
W rubryce	X.	zniżono poz. 123 na koszta komisyjne, ogłoszenia, etc. o		500 „
„	„	XI. „ o		5.250 „
		mianowicie: w szpitalu lwowskim o . 2.000 zł.		
		w zakładzie kulparkowskim . 2.100 „		
		w szpitalu św. Łazarza . 1.150 „		
		razem j. w. 5.250 zł.		
„	„	XIII. zniżono o		19.800 „
		gdyż odpadła dotacya na regulację Bugu.		
„	„	XIV. podwyższono o	10.178 „	
		z powodu wstawienia odsetek dla funduszu szkolnego kraj. od efektów wydanych z majątku zarodowego na fundusz pożyczkowy dla gmin na budowę szkół.		
„	„	XV. zniżono ogółem o		20.551 zł.
		mianowicie:		
		w wyższej szkole roln. w Dublanach o 11.454 zł.		
		w szkole gorzelnictwa „ „ „ 210 „		
		w gorzelnii krajowej „ „ „ 2.385 „		
		w szkole rolniczej w Czernichowie o 1.175 „		
		w folwarku w Czernichowie o 1.100 „		
		w szkole ogrodniczej w Tarnowie . 1.200 „		
		w składach publicznych we Lwowie o 1.027 „		
		rozmaite zasiłki na cele rolnicze (poz. 222) 2.000 „		
		razem j. w. 20.551 zł.		
„	„	XVI więcej o	3.300 „	
		z powodu wstawienia dodatkowego zasiłku dla szkoły tkackiej w Krośnie . 2.500 zł.		
		i podwyższenia poborów sekretarza komisji przemysłowej o 800 „		
		razem . 3.300 zł.		
„	„	XVII. zniżono ogółem o		17.367 „
		z powodu zmniej. dot. dla fund. koszarowego o 20.000 zł.		
		i przeniesienia dodatku osobistego dla adj. Trandy do rubryki II. . 150 „		
		razem 20.150 zł.		
		natomiast podwyższono:		
		Związkowi straży pożarnych 2.000 zł.		
		Gm. Serwery, koszta utrzymania 203 „		
		Julii Szaszkiewicz . 100 „		
		Pogorzelncom w Miejscu . 250 „		
		„ „ Nawaryi . 200 „		
		„ „ Turówce . 30 „ 2.783 zł.		
		pozostaje zniżenie j. w. 17.367 zł.		
		Razem 33.499 zł.		63.468 zł.
		Ogółem zmniejszono o		29.969 zł.

W dochodach zniżono jedynie

rubr. VIII. poz. 35 „Gorzelnię krajową w Dublanach“ o 139 zł.

Poszczególnienie (wedle preliminarza Wydziału krajowego)		Wedle preliminarza Wydz. kraj. wydatki <i>netto</i> zł.	W stosunku do ogółu czy- stych wydat- ków ^{o/n}	Wedle uchwał kom. budżet. wydatki <i>netto</i> zł.	W stosunku do ogółu czy- stych wydat- ków ^{o/n}
Z przeniesienia . . .		4,620.012	77.69	4,613.431	77.99
VI. Na cele gospodarstwa krajowego.					
(Rolnictwo, górnictwo i przemysł, z wyłączeniem 30.193 zł. na raty umorzenia pożyczek: w preliminarzu szkoły lasowej, dublańskiej, czernichowskiej, weterynary i składow publicznych)					
<i>Wydatki:</i>	Rubr. XV.	394.734			
	„ XVI.	166.133			560.867
<i>Dochody:</i>	Rubr. VI. poz. 22	40			
	„ „ „ 24	50			
	„ „ „ 25	100			
	„ „ „ 26	40			
	„ VII.	6.330			
	„ VIII.	46.398			
	„ IX.	42.582			
	„ X.	16 170			
	„ XV.	44.524			
	„ XVII. poz. 58	100			
	„ „ poz. 60	4 000	160.334	400.533	6.73
				383.421	6.48
VII. Na bezpieczeństwo publiczne.					
<i>Wydatki:</i>	Rubr. IX.	179.381			
	„ XII.	26.500			
	„ XVII. poz 308	100.000	305.881		
<i>Dochody:</i>	Rubr. IV. poz. 7.	3.529			
	„ XIII.	54.064			
	„ XIV.	7.500	65.093	240.788	4.05
				222.788	3.77
VIII. Na umorzenie pożyczek i opłatę procentów.					
<i>Wydatki:</i>	Rubr. VII. p. 61.	7.000			
	„ XIV.	691.977			
	„ XV. (jak poszczegól. w dz. VI.)	30.193	729.170		
<i>Dochody:</i>	„ II	5.000			
	„ XVII. p. 59	38.564	43.564	685.606	11.53
				695.784	11.76
Suma działów I—VIII . . .		5,946 939	100.00	5,915.424	100.00
IX. Na cele rozmaite.					
<i>Wydatki:</i>	Rubr. VI.	16.874			
	„ XVII. p. 302	12.000			
	„ „ „ 303	4.000			
	„ „ „ 304	5.000			
	„ „ „ 305	1.500			
	„ „ „ 306	80			
	Do przeniesienia . . .	39.454			

Poszczególnienie (wedle preliminarza Wydziału krajowego)				Wedle preliminarza Wydz. kraj. wydatki netto zł.	W stosunku do ogółu czy- stych wydat- ków %	Wedle uchwał kom. budżet. wydatki netto zł.	W stosunku do ogółu czy- stych wydat- ków %
Z przeniesienia .				39.454			
<i>Dochody:</i>	Rubr.	V. poz.	15 .	2.000			
	"	VI. "	16 .	470			
	"	" "	19—21	900			
	"	" "	23 .	33.333			
	"	" "	27 .	120			
	"	" "	28 .	25.334			
	"	XII.	.	5.008			
	"	XVII.	56b .	100			
	"	" "	56c .	90	67.355		
Dział IX. pozostawia zatem nadwyżkę dochodów:							
a) wedle preliminarza Wydz. krajowego				27.901			
b) wedle uchwał komisji budżetowej				26.216			
głównie z tego powodu, że wliczone tu są zwroty pożyczek udzielonych w latach poprzednich z powodu klęsk elementarnych, które nie tylko pokrywają wydatki tego działu w całości, ale nadto pozostawiają nadwyżkę.							

Porównując powyższy obraz gospodarki krajowej z budżetem na rok 1892 okazuje się, że w dziale I. na reprezentację i zarząd wydatki netto na rok 1893 są o 48.801 zł. niższe a w stosunku do całości również niższe o 0·97%.

W dziale II. na cele zdrowotne jest preliminarz na rok 1893 o 43 398 zł. a procentowo o 0·39% wyższy.

W dziale III. na koszta oświaty jest preliminarz na rok 1893 o 118.525 zł. a procentowo o 1·52% wyższy.

W dziale IV. na drogi i komunikacje jest preliminarz na rok 1893 o 566.058 zł. a w stosunku do całości o 9·37% wyższy.

W dziale V. na budowy wodne i melioracje jest rok 1893 o 42.445 zł. i o 0·64% wyższy.

W dziale VI. na cele gospodarstwa krajowego jest rok 1893 o 108 zł. i 0·13% niższy.

W dziale VII. na bezpieczeństwo publiczne jest preliminarz na rok 1893 o 94.932 zł. a o 1·57% wyższy od roku bieżącego.

W dziale VIII. na umorzenie pożyczek i opłatę procentów jest preliminarz na rok 1893 o 611.648 zł. a w stosunku do całości o 10·76% niższy niż w preliminarzu na rok 1892.

Dział IX. na cele dobroczynne i rozmaite wynosił w preliminarzu na r. 1892 — 94.832 zł. i stanowił 1·63% ogółu wydatków netto.

W preliminarzu na rok 1893 wydatku netto nie ma w tym dziale żadnego z powodu, iż do dochodów tego działu wpływają zwroty pożyczek udzielonych w latach poprzednich z powodu klęsk elementarnych, które to zwroty są wyższe niż wydatki brutto w tym dziale na rok 1893 preliminowane.

Komisja budżetowa sądzi, iż powyżej umieszczony obraz gospodarstwa krajowego i cyfry porównawcze przekonają Wysoki Sejm, iż w preliminarzu na rok 1893 znajduje się

wierny obraz trwających od szeregu lat usiłowań Wysokiego Sejmu, by nie szcędząc wydatków w dziale oświecenia z jednej strony a w dziale komunikacji z drugiej strony dążyć trwale i usilnie do podniesienia oświaty i ekonomicznego rozwoju kraju.

Dla pokrycia niedoboru wynoszącego 5,563.708 zł. proponuje Wydział krajowy pobór w r. 1893 dodatków do podatków w wysokości 39½ ct. tj. o pół centa wyżej niż na rok 1892.

Wydział krajowy wniosek podwyższenia dodatków do podatków o pół centa uzasadnia tem, iż w preliminarzu funduszu indemnizacyjnego na r. 1893 proponuje Wydział krajowy obniżenie pobieranych w Galicyi wschodniej i zachodniej w roku bieżącym dodatków o pół centa tj. zamiast 29 ct 28½ ct. tak, że według wniosku Wydziału krajowego, biorąc dodatki krajowe i indemnizacyjne jako całość, obciążenie opodatkowanych w Galicyi wschodniej i zachodniej nie byłoby w roku 1893 wyższe niż jest obecnie.

Gdy jednak preliminarze funduszy indemnizacyjnych w tej chwili jeszcze przez Wysoki Sejm uchwalone nie zostały a przeto nie ma pewności czy obniżenie dodatków na rzecz funduszy indemnizacyjnych pobierane będzie możliwe, gdy dalej obliczanie dodatków na ułamki centa pociąga za sobą wiele niedogodności i gdy nakoniec zmiana stopy dodatków bez istotnej i wydatnej korzyści dla funduszu krajowego nie jest wskazaną, komisya budżetowa proponuje nałożenie na rok 1893 dodatków do podatków w tej samej wysokości, jak były na rok 1892 pobierane, to jest 39 ct.

Wydatność centa preliminarzu komisya zgodnie z Wydziałem krajowym na 105.500 zł. tj. o 500 zł. więcej niż przecięcie z ostatnich lat trzech, które wyniosło 104.979 zł., a jakkolwiek wynikłość z r. 1891 daje z jednego centa 109.651 zł. to jednak cyfra ta nie może być podstawą dla preliminarza na rok 1893, ponieważ tak w r. 1890 jak i w r. 1891 wpłynęły wyjątkowo znaczne zaległości z lat ubiegłych, które z powodu klęski nieurodzaju ściągnięte pierwiej być nie mogły.

Przyjmując przeto wydatność centa na 105.500 zł. i nakładając 39 ct. dodatków do podatków, otrzymamy dochód z dodatków do podatków w sumie 4,114.500 zł., a gdy wydatki netto tj. po potrąceniu dochodów własnych wynoszą 5,563.708 zł., pozostaje przeto do pokrycia inną drogą kwota 1.449.208 zł.

Zanim komisya przystąpić może do przedstawienia wniosku, w jaki sposób powyższa suma w budżecie na r. 1893 pokrytą być ma, omówić należy sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie uregulowania stosunków skarbu krajowego, które uchwałą Wys. Sejmu komisji budżetowej do zdania sprawy przekazane zostało.

Powyższe sprawozdanie Wydziału krajowego spowodowane zostało następującą uchwałą przez Wys. Sejm w dniu 9. kwietnia 1892. powziętą:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, by na najbliższej sesji sejmowej przedłożył projekt takiej operacji finansowej, któraby umożliwiła pokrywanie niedoborów funduszu krajowego przez dłuższy szereg lat bez dalszego podwyższania dodatków do podatków i bez zaciągania corocznych pożyczek“.

Powyższa uchwała, na wniosek komisji budżetowej powzięta, określa niewątpliwie granice, w których uregulowanie stosunków skarbu krajowego przedsięwziętem być winno, a powody, które Wys. Sejm do powzięcia powyższej uchwały skłoniły, w obec dzisiejszego stanu finansowego kraju w ogóle i stanu budżetu krajowego w szczególności, pod żadnym względem zmianie nie uległy.

Jako środek do uregulowania stosunków skarbu krajowego wiodący, wskazywaną była niejednokrotnie pożyczka krajowa kilku lub kilkunastumilionowa, któraby służyć mogła na lat kilka a przynajmniej do końca r. 1898., na pokrywanie w corocznych budżetach tych wydatków, które dochodami

własnymi funduszu krajowego i dochodem uzyskanym przez nałożenie 39 centów dodatków do podatków pokryte być nie mogą. Operacja taka przyniosłaby w każdym razie tę niewątpliwą a znaczną szkodę, znajdującą zupełnie jasne określenie w różnicy między procentem opłaconym od zaciągniętej jednorazowo pożyczki a procentem uzyskanym z lokacji tej części zrealizowanej pożyczki, któraby na pokrycie niedoborów lat następnych przeznaczoną była.

Wydział krajowy a za nim zgodnie komisya budżetowa widzi jedyny sposób trwałego i korzystnego uregulowania stosunków skarbu krajowego w operacji finansowej, któraby na tem polegała, by kraj zaciągnął pożyczkę 4-procentową w 50 latach spłacalną, któraby spłacił jednorazowo w roku 1893 wszystkie niespłacone obligi dłużne funduszków indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, Galicyi zachodniej i Wielkiego Księstwa Krakowskiego.

Gdy kapitał indemnizacyjny niespłacony wynosić będzie w r. 1893 — 26,924.427 zł., przeto kraj musiałby zaciągnąć pożyczkę w takiej nominalnej wartości, jakaby była potrzebną dla uzyskania 26,924.427 zł. w gotówce. — Gdy rata, którą obecnie kraj nie odtrącając subwencji rządowej na spłatę indemnizacji we wszystkich 3 funduszach opłaca, wynosi 5,681.876 zł., zaś rata pożyczki na spłatę długu indemnizacyjnego zaciągniętej choćby tylko po kursie 90 za 100 sfinansowanej wynosiłaby 1,388.268 zł., przeto kraj zaoszczędziłby w następnych latach pięciu t. j. w tych latach, w których pobierać mamy subwencję rządową po 2,425.000 zł. — rocznie 4,293.608 zł.

Te nadwyżki umożliwiłyby krajowi pokrywanie przy dotychczasowej stopie dodatków do podatków niedoborów budżetów krajowych, spłatę wszystkich obecnie istniejących pożyczek emisyjnych, pożyczki z r. 1892. w kwocie 1,650.000 zł., pożyczki do funduszu policyi krajowej a nadto dałyby z końcem r. 1897. rezerwę w kwocie około cztery i pół miliona, która przeznaczoną być może na spłatę długu do skarbu państwa z tytułu ugody indemnizacyjnej. W latach następnych byłby kraj w możności uiścić sumę dłużną państwu z tytułu ugody indemnizacyjnej, pokrywać wszelkie wydatki funduszu krajowego nie tylko bez niedoboru, ale ze zwyczajami, a prócz pożyczki na spłatę długu indemnizacyjnego zaciągniętej i pożyczek hipotecznych nie spłaconych w sumie 491.772 zł., nie pozostałyby inne długi.

W takiej operacji finansowej upatruje komisya budżetowa przedewszystkiem korzyść tę, jaką przynieść bezwarunkowo musi przemiana długu wyżej oprocentowanego, a w danym wypadku 5%owego, na dług niżej oprocentowany t. j. 4%owy. Korzyści niewątpliwe z takiej przemiany długów są powodem, że starają się o jej przeprowadzenie państwa, kraje, gminy i prywatni właściciele hipotek bez względu na specjalne stosunki finansowe tych jednostek a tylko z powodu niewątpliwej korzyści takiej operacji samej dla siebie.

Zysk finansowy przemiany pożyczki wyżej oprocentowanej na pożyczkę niżej oprocentowaną polega na różnicy między kursem faktycznie przy nowej pożyczce uzyskanym a tym, przez który obydwie pożyczki, t. j. nowa i skonwertowana, co do wysokości raty umorzenia się zrównają. Między pożyczką 4%ową w 50 ratach płatną a pożyczką 5%ową płatną w tymże samym okresie, stanowi paritas kurs 84:98 uzyskany dla pożyczki 4%owej. Zyskiem konwersyi jest przeto różnica między kursem 84:98 za 100 a tym, który za 4%owe obligi uzyskamy.

Gdybyśmy przeto dla spłacenia wszystkich obligów indemnizacyjnych zaciągnęli pożyczkę w kapitale 26,924.427 zł. a uzyskali choćby tylko kurs 90 za 100, wyniesie przy sumie nominalnej pożyczki 29,916.030 zł. finansowy zysk na konwersyi 1,351.608 zł.

Już ta jedna okoliczność udowadnia dostatecznie, że spłata długu indemnizacyjnego 5%owego za pomocą zaciągnięcia nowej pożyczki 4%owej jest dla kraju jako interes finansowy korzystną i zdrową.

Dalszą korzyść spłaty długu indemnizacyjnego widzi komisya w tem, iż obligi nowej pożyczki na spłatę długu indemnizacyjnego zaciągniętej byłyby uwolnione od podatku dochodowego, podczas gdy pożyczki emisyjne, które kraj obecnie zaciąga i które w przyszłości dla pokrywania ciągłych niedoborów zaciągać by musiał, tym podatkiem obciążone są i będą.

Przypuszczenie, iż nowa pożyczka krajowa od podatku kuponowego uwolnioną by została, opiera komisya na tem, iż inne kraje, jak Styrya, Morawa i Austria wyższa, zaciągając w takich samych warunkach pożyczki na spłacenie długów indemnizacyjnych, uwolnione zostały od podatku kuponowego pod warunkiem, iż podatek dochodowy od procentów od będących jeszcze w chwili konwersyi w obiegu obligów indemnizacyjnych do końca planu umorzenia w terminach tym planem umorzenia oznaczonych spłacanym być ma.

W każdym razie komisya uzyskanie takiego samego uwolnienia od podatku kuponowego jako warunek przeprowadzenia operacyi konwersyjnej uważa a tem samem i korzyść tego uwolnienia w rachubę wziąć może.

Przy pożyczce okragło 30,000.000 zł. wynosi roczny podatek kuponowy 120.000 zł., co przez lat 50, biorąc w rachubę, iż podatek kuponowy zmniejsza się w miarę postępującego okresu amortyzacyjnego, przedstawia kapitał w kwocie 2,585.000 zł. a potrącając od tej sumy tę kwotę, którąby kraj w każdym razie zapłacić musiał jako podatek kuponowy od obecnie niespłaconych obligów indemnizacyjnych aż do końca ich umorzenia t. j. 461.000 zł. otrzymamy 2,124.000 zł. jako wartość uwolnienia od podatku kuponowego od pożyczki 30,000.000 przez lat 50.

Podezas obrad komisyi oświadczył jeden z członków komisyi, iż nie uznaje wartości uwolnienia od podatku kuponowego z tego powodu, gdyż jest przekonany, iż nowe ustawy podatkowe w Radzie państwa przez c. k. Rząd wniesione, przyznają wszelkim pożyczkom emisyjnym zupełne uwolnienie od podatku kuponowego.

Gdy jednak postanowienie takie w przedłożonym projekcie rządowym wcale się nie znajduje, gdy dalej nie ma żadnej pewności, czy i kiedy projekta do ustaw podatkowych staną się prawem, przeto komisya sądzi, iż korzyść z uwolnienia od podatku kuponowego jest istotną a tem samem daje operacyi konwersyjnej prawo pierwszeństwa przed każdą inną, dla której by kraj uwolnienia od podatku kuponowego uzyskać nie mógł.

Gdy jednak stan funduszków krajowych jest taki, iż kraj od lat kilku wydatków budżetu krajowego ani dochodami własnymi, ani dodatkami do podatków pokrywać nie jest w stanie, i musi już od lat kilku corocznie do kredytu publicznego odwoływać się, a stan ten rzeczy trwać jeszcze będzie przez cały szereg lat następnych, przeto korzyści konwersyi szukać należy także w tem, iż ona krajowi przywrócenie równowagi budżetowej umożliwia, uwalniając go od konieczności na długi szereg lat następnych pokrywania niedoborów pożyczkami.

Wydział krajowy dołączył do sprawozdania w przedmiocie uregulowania stosunków skarbu krajowego tabele porównawcze, w których przedstawiony jest obraz przybliżony budżetów krajowych od roku 1893 do r. 1904 włącznie, z jednej strony w razie gdyby kraj przez spłatę całego długu indemnizacyjnego uregulował swe stosunki finansowe, z drugiej zaś strony gdyby pokrywał coroczne niedobory pożyczkami corocznie w miarę potrzeby zaciąganiem. W tabelach tych porównawczych nie może komisya szukać ostatecznego uzasadnienia wniosków tak Wydziału krajowego jak i komisyi budżetowej; są one bowiem na przypuszczeniach oparte, których ziszczenie zawsze wątpliwem być musi, gdyż zawisło obok wielu innych okoliczności od woli i uchwał przyszłych Sejmów. Mogą te zestawienia przeto zawierać trafny i słuszny materiał porównawczy między dwoma sposobami gospodarki finansowej kraju, lecz ostateczne ocenienie projektu Wydziału krajowego i komisyi polegać musi na korzyści projektowanej operacyi jako takiej bez względu na przedstawione w tabelach przyszłe budżeta krajowe.

Sprowadziwszy tabele porównawcze budżetu przez Wydział krajowy przedłożone do takiego znaczenia, stwierdza komisya budżetowa, iż zasady, na których Wydział krajowy oparł przybliżone budżeta z lat 1893 do 1904 „w razie spłaty długu indemnizacyjnego“, za trafne i słuszne uważa, a tem samem i cyfrowe wyniki tych zestawień mogą być wzięte jako przedmiot porównania z wynikami, jakie uzyskamy przeprowadzając przybliżony obrachunek budżetów w razie pokrywania corocznych niedoborów przez pożyczki.

Natomiast zaś w przedłożonym przez Wydział krajowy zestawieniu budżetów w okresie drugim od r. 1898 do roku 1904, w razie pokrywania corocznych niedoborów przez pożyczki, wkradła się znaczna pomyłka w budżecie na rok 1898, która z natury rzeczy bardzo znacznie wpływa na obraz budżetów lat następnych, a w dalszem następstwie ostateczne wyniki gospodarstwa finansowego w tem zestawieniu przedstawionego bardzo znacznie pogarsza.

Komisyja budżetowa przeprowadziła w porozumieniu i za zgodą Członka Wydziału krajowego odpowiednią zmianę tabeli IIgiej w alegacie B. sprawozdania Wydziału krajowego i uzasadnia ją jak następuje:

W wydatkach r. 1898 przyjął Wydział krajowy pod pozycją b) „na indemnizację“ 1,000.000 zł. w tem przypuszczeniu, iż w r. 1898, w którym ostatnie raty do funduszu indemnizacyjnego przez kraj spłacone być mają, wszelkie aktywa funduszy indemnizacyjnych w tej wysokości, jaką zamknięcie rachunkowe za r. 1891 dotąd Sejmowi nie przedłożone wykazuje, w rzeczywistości i w gotówce do funduszu krajowego wpłyną.

Przypuszczenie to jednak Wydziału krajowego jest mylne, zapasy bowiem kasowe i obligacye własność funduszy stanowiące, zużyte zostaną stopniowo na pokrycie niedoborów funduszy indemnizacyjnych tak, że z końcem r. 1897 nie tylko żadnych zapasów nie będzie, lecz nadto powstanie niedobór, który nie znajdzie pokrycia w dodatkach do podatków w tej wysokości, jak obecnie, na rzecz funduszy indemnizacyjnych pobieranych; nadto nie można przypuścić, iż zaległe dodatki do podatków, które wykaże zamknięcie rachunkowe z r. 1897, wpłyną w rzeczywistości w r. 1898 do funduszu krajowego, chyba przypuścić należało, że o taką samą kwotę wpłynie mniej dodatków do podatków krajowych na r. 1898 przypisanych, przez które to przypuszczenie uiszczenie zaległych dodatków indemnizacyjnych żadnego faktycznego wpływu na dochody z r. 1898 mieć nie może.

Celem wypośrodkowania właściwej kwoty, jaką fundusz krajowy na indemnizację w r. 1898 wypłacić będzie musiał, zestawiała komisyja przypuszczalne budżeta indemnizacyjne A/ na lata 1893 do 1898 w załączonej tabeli pod A/.

W zestawieniu tem przyjęliśmy wydatność centa indemnizacyjnego według przeciętnej wynikłości z ostatnich lat trzech, a to z powodu, iż zamknięcia z ostatnich lat udowadniają, iż wynikłość centa indemnizacyjnego była znacznie niższą od preliminowanego a powstałe ztąd niedobory pokrywane były z zapasów kasowych i ze sprzedaży obligacyj własność funduszu stanowiących.

Ztąd też wynika, że przepuszczalne te budżeta muszą się różnić już w roku 1893. od budżetu przez Wydział krajowy przedłożonego; podczas gdy bowiem Wydział krajowy może słusznie preliminarować wydatność centa indemnizacyjnego wyższą licząc z góry na to, że gdy wyniki nie odpowiedzą nadziejom preliminarza, pokrytym będzie niedobór z zapasów kasowych, musiała komisyja oprzeć swe przepuszczalne budżeta na faktycznych danych t. j. na przeciętnej wynikłości centa z ostatnich lat trzech.

Z załączonych zestawień przekonujemy się, że w roku 1898 fundusz krajowy zapłaci na indemnizację 4,616.352 zł. Cyfra ta zmienia w zupełności przedstawione przez Wydział krajowy przybliżone budżeta w latach od 1898 do 1904 a obraz tych zmienionych budżetów przed-B/ stawiamy w tabeli w załączniku B/.

Okazuje się z tego zestawienia, że w okresie od r. 1898 do 1904 kraj musiałby zaciągnąć pożyczki na pokrycie corocznych niedoborów, nie jak obliczył Wydział krajowy w sumie 3,368.000 zł., lecz 9,177 000 zł.; czyli razem z pożyczkami w kwocie 12,049.000 zł., któreby kraj zaciągnął od r. 1893 do 1897 musiałby kraj, pokrywając coroczne niedobory pożyczkami w miarę potrzeby zaciąganiem od 1893 do r. 1904 zaciągnąć pożyczki w ogólnej sumie 21,226.000 zł. Jeżeli zestawimy przeto stan obdłużenia kraju, w razie pokrywania niedoborów

corocznemi pożyczkami i w razie natychmiastowej spłaty obligów indemnizacyjnych, otrzymamy następujący obraz :

Przybliżony stan długów krajowych obu rachunków w r. 1905.

	<i>W rachunku pożyczkowym</i>	<i>W rachunku konwersyjnym</i>
Suma dawnych pożyczek	6,051.229 zł.	491.772 zł.
Suma nowych pożyczek	20,265.000 „	27,152.296 „
Razem	<u>26,316 229 zł.</u>	<u>27,644.068 zł.</u>
Od tego nieuwzględnione przy spłatach obecnych pożyczek emisyjnych obniżenie Rubr. XIV. o koszta stempla i podatku kuponowego		334.934 „
Od tego zwyczajka w rachunku konwersyjnym pozostała z końcem roku 1904.		622 982 „
Stan bierny		<u>26,686.152 zł.</u>
W rachunku pożyczkowym		26,316.229 „
Mniej od konwersyjnego		<u>369.923 zł.</u>

Roczne obciążenie budżetu od r. 1905.

	<i>W rachunku pożyczkowym</i>	<i>W rachunku konwersyjnym</i>
Raty dawnych pożyczek	506.079 zł.	60.181 zł.
Raty nowych pożyczek	1,066.020 „	1,388.268 „
	<u>1,572.099 zł.</u>	<u>1,448.449 zł.</u>
	1,448.449 „	
W rachunku konwersyjnym mniej o		<u>123.650 zł.</u>

Gdybyśmy nawet nie uwzględnili ostatecznej różnicy z powodu skapitalizowania raty znacznie niższej w rachunku konwersyjnym, przyjąć można z całą stanowczością, że stan obciążenia kraju w r. 1905 w razie natychmiastowej spłaty obligów indemnizacyjnych w żadnym razie większym być nie może, niż w tym razie gdybyśmy pokrywali coroczne niedobory corocznemi pożyczkami.

Wobec podniesionej w komisji myśli zastąpienia pożyczek corocznych przez pożyczki większe a co lat kilka tylko zaciągane, pamiętać należy, iż suma zaciągniętych pożyczek nie byłaby w żadnym razie niższą, niż suma pożyczek co roku zaciąganych a nadto wyniki finansowe w razie użycia takiego środka musiałyby być jeszcze znacznie gorsze, gdyż kraj musiałby lokować zrealizowaną już pożyczkę na tak długo, póki jej na pokrycie niedoborów lat następnych potrzebować nie będzie, na niższy procent niż ten, który za pożyczkę będzie płacił.

Gospodarka finansowa, na zaciąganiu corocznych pożyczek oparta, powoduje nadto dla kraju szkody i straty, które są niemniej znaczące, choć w cyfrach ująć się nie dadzą, czego najlepszym dowodem, że niemasz państwa, kraju ani gminy, któraby jeżeli chwilowo okolicznościami niepomyślnymi do takiej gospodarki jest zmuszoną, niedokładała wszelkich starań, nie uważała za swe pierwszorzędne zadanie przywrócenia równowagi w swym budżecie. A więc trudno przyszłości finansowej kraju opierać na tem, co powszechnie za klęskę uważanem jest.

Powaga kraju, jego wewnętrzna siła, a co zatem idzie, jego polityczne znaczenie

musi cierpieć na tem, jeżeliby on przez lat kilkanaście corocznie do targu pieniężnego o kredyt apelować musiał, nie mając nigdy pewności, czy warunki tego kredytu nie będą wprost uciążliwe i upokarzające. Gdyby kraj dla uniknięcia tej ewentualności miał ponieść i pewną ofiarę, powinienby ją — zdaniem komisji — ponieść; ale jeżeli może uzyskać równowagę w budżecie bez ofiar, a nawet z korzyścią finansową, to jest obowiązkiem większości komisji z całą stanowczością Wysokiemu Sejmowi doradzać zastosowanie tego środka, który jedynie tę równowagę budżetową przywrócić, a tem samem krajowi na długi szereg lat możność prawidłowej gospodarki finansowej zapewnić może.

Już w ciągu dyskusji budżetowej w r. 1892 z wielu stron podnoszono, że obciążenie kraju dodatkami do podatków w tej wysokości, w jakiej one w roku zeszłym uchwalone zostały jest zbyt wysokie i że koniecznie dążyć należy do zmniejszenia dodatków do podatków przez kraj nakładanych.

Nasuwa się przeto pytanie, czy w razie, gdyby Wysoki Sejm w myśl wniosków komisji uchwalił natychmiastową spłatę długów indemnizacyjnych, byłoby wskazaniem, a względnie możliwym znizenie podatków dotąd nakładanych i na rok 1893 projektowanych.

Zdaniem większości komisji budżetowej znizenie dodatków do podatków na r. 1893 z tego powodu nastąpić nie może, iż komisya wnosi, by Wysoki Sejm upoważnił tylko Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki na spłatę długów indemnizacyjnych w tym razie, jeżeli ta operacya z korzyścią dla kraju przeprowadzić się da. Z chwilą jednak, gdy operacya finansowa dokonana zostanie, nie ulega żadnej trudności, by Wysoki Sejm dodatki do podatków obecnie pobierane zniżył przy uchwalaniu preliminarza na r. 1894, nie narażając kraju na to, by równowaga budżetowa przez konwersyę uzyskana, wskutek obniżenia dodatków na szwank narażoną została. W szczególności zwraca uwagę komisya, że gdy w budżecie na r. 1893 znajduje się wydatek nadzwyczajny w kwocie 500.000 zł. jako subwencya na koleje podolskie, przeto o ileby Wysoki Sejm w budżecie na r. 1894 nie uchwalił nowego a znaczniejszego wydatku nadzwyczajnego, byłoby nie tylko możliwym, ale nawet i wskazaniem obniżyć dodatki do podatków w miarę zmniejszenia z tego powodu wydatków budżetu krajowego w porównaniu do wydatków r. 1893.

W każdym razie stwierdza większość komisji, że przez spłatę długów indemnizacyjnych zapomocą zaciągnięcia nowej pożyczki, Sejm znajdzie się w możności obniżenia obecnych ciężarów w formie dodatków do podatków na kraj nałożonych, w razie zaś pokrywania niedoborów corocznymi lub co lat kilka zaciąganymi pożyczkami jest ta ewentualność stanowczo wykluczona.

W toku obrad komisji budżetowej podniesiono, że położenie finansowe kraju może się polepszyć przez to, iż w razie wejścia w życie ustawy o podatku osobisto dochodowym, kraj może się spodziewać bonifikacyi na około milion preliminowanej, jako udziału kraju w podatkach bezpośrednich. Komisya budżetowa sądzi, że jest niemożliwym plan uregulowania stosunków finansowych kraju opierać na projektach, o których nie ma żadnej pewności, czy i kiedy staną się ustawą obowiązującą. Gdyby jednak projektowana ustawa ze spodziewanym efektem finansowym miała wejść w życie, to zdaniem komisji, należy przedewszystkiem wszelkimi siłami dążyć do tego celu, by stosunki finansowe kraju pozwoliły mu użyć spodziewanej bonifikacyi na ten cel, na który jest przeznaczoną, t. j. na ulgę opodatkowanych nowym podatkiem osobisto dochodowym dotkniętych. Ten cel zaś osiągnąć się da tylko wtedy, jeżeli Wysoki Sejm już dziś przez spłatę długów indemnizacyjnych równowagę w budżecie krajowym przywróci.

Wydział krajowy w sprawozdaniu swem przedstawia przykładowo w jaki sposób i na jaki cel mogłyby być użyte zwwyżki, któremi kraj po przeprowadzonej konwersyi rozporządzać będzie.

Komisya budżetowa sądzi, że nie da się tu już dziś ułożyć plan ogólny, który zależy od wielu okoliczności w każdym roku budżetowym zmieniających się; zależy to musi od stanu ekonomicznego kraju, jego potrzeb, od wysokości dodatków do podatków, jakie Sejm w przyszłości nakładać zechce, a nakoniec także od stosunków targu pieniężnego, które mogą stanowić o tem, czy i której pożyczki emisyjnej z dotychczasowych spłata w pewnym roku korzystną będzie. Dlatego też na wypadek, gdyby konwersya w r. 1893 dokonana została, proponuje komisya Wysokiemu Sejmowi ogólnikowe polecenie do Wydziału krajowego, by ze zwyczaj roku 1893 spłacił te pożyczki krajowe, których spłata w danej chwili będzie najkorzystniejszą.

Wydział krajowy proponuje, by Wysoki Sejm do przeprowadzenia konwersyi dodał mu komitet doradczy z 5 członków złożony a przez Wysoki Sejm wybrać się mający, powołując się na fakt, że Sejm morawski podobnie postąpił przy uchwaleniu pożyczki konwersyjnej. Komisya budżetowa zgadza się w zasadzie z wnioskiem Wydziału krajowego, sądzi jednak, że komitet taki tylko wtedy pewne znaczenie mieć będzie, jeżeli działalność jego nie zostanie ograniczoną na samą operacyę konwersyjną, ale przede wszystkim na ten czas, gdy Wydział krajowy będzie miał za zadanie odpowiednią a korzystną fruktyfikacyę zwyczaj wskutek konwersyi powstałych

Gdy obecny na posiedzeniu komisyi referent i Członek Wydziału krajowego podzielał w zupełności zapatrywania komisyi co do zadania komitetu doradczego, oświadczając zarazem, że Wydział krajowy nie będzie wcale uważał, jakoby odpowiedzialność jego w obec Wys. Sejmu przez dodanie komitetu doradczego w jakimkolwiek kierunku była zmniejszoną, przeto komisya przedstawia Wys. Sejmowi do uchwały wniosek Wydziału krajowego co do wyboru komitetu doradczego z rozszerzonym w powyższym kierunku zakresem działania.

Przy jednorazowem spłaceniu w r. 1893 wszystkich długów indemnizacyjnych muszą być uwzględnieni opodatkowani miasta Krakowa i powiatu krakowskiego i chrzanowskiego z powodu, iż mają oni osobny fundusz indemnizacyjny, który kończy spłatę swego długu w połowie r. 1896 i do którego przyczyniają się już obecnie tylko 16 centów dodatku do podatków, nie mając zarazem udziału w subwencji rządowej.

Uwzględnienie to nastąpić powinno zdaniem komisyi na tej podstawie, aby podatkujący m. Krakowa, tudzież powiatów krakowskiego i chrzanowskiego, wskutek konwersyi długów indemnizacyjnych nie zapłacili sumy ogólnej większej, aniżeli byliby zapłacili, gdyby spłata długu nastąpiła według planu amortyzacyjnego.

Komisya sądzi jednak, że ostateczne uregulowanie tej sprawy nastąpić winno po dokonanej konwersyi a przy uchwaleniu preliminarza na r. 1894 i dlatego proponuje polecenie dla Wydziału krajowego przedłożenia wniosków na powyższych zasadach opartych.

W razie przeprowadzenia konwersyi już w r. 1893 znajdzie kwota 1,449.208 zł. dodatkami do podatków w preliminarzu na rok 1893 nie pokryta w zwyczajach budżetowych łatwo pokrycie a w przybliżonym obrachunku Wydziału krajowego mieści się ona już w ogólnej sumie wydatków r. 1893.

Gdy jednak komisya nie przedkłada Wys. Sejmowi wniosku na stanowcze polecenie Wydziałowi krajowemu, by pożyczkę na spłacenie długu indemnizacyjnego zaciągnął lecz tylko upoważnienie, by operacyę powyższą przeprowadził, o ile się takowa w warunkach dla funduszu krajowego korzystnych przeprowadzić da, przeto należy obmyśleć pokrycie dla kwoty 1,449.208 zł. na wypadek, gdyby z jakiegokolwiek powodu Wydział krajowy z danego mu upoważnienia skorzystać nie mógł. W tym celu przedstawia komisya budżetowa Wys. Sejmowi do uchwały wniosek, by Wydział krajowy upoważniony został do zaciągnięcia pożyczki krótkoterminowej w gotówce na wypadek, gdyby operacya konwersyjna z jakiegokolwiek powodu przeprowadzić się nie dała.

Wydział krajowy w sprawozdaniu swem wypowiada zdanie, iż dla upoważnienia Wydziału krajowego do zaciągnięcia pożyczki na spłatę długu indemnizacyjnego przeznaczonej nie jest potrzebna ustawa krajowa, lecz uchwała Najwyższej Sankcyi podlegająca i powołuje się w tej mierze na analogię z innymi krajami monarchii austryackiej, których Sejmy również tylko uchwały a nie ustawą upoważniały swe Wydziały krajowe do zaciągnięcia pożyczki na spłatę długów indemnizacyjnych przeznaczonej. Gdy jednak Wysoki Sejm dając Wydziałowi krajowemu w latach ubiegłych upoważnienie do zaciągania pożyczek emisyjnych czynił to w formie ustaw krajowych a w szczególności w r. 1891 upoważnienie do zaciągnięcia pożyczki krajowej 4% wej w łącznej sumie 1,500 000 zł udzielonem zostało Wydziałowi krajowemu ustawą krajową z dnia 19. stycznia 1891, przeto komisya budżetowa i dziś przedstawia Wysokiemu Sejmowi do uchwały projekt do ustawy, w której się upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki 4% wej z 50 letnim terminem umorzenia w takiej wysokości, jaka będzie potrzebna dla uzyskania gotówki w sumie 26,925.000 zł.

Komisya budżetowa przedstawia poniżej w uchwale VIII. wnioski co do tych rubryk i pozycy między którymi Wydziałowi krajowemu przyznane ma być prawo przenoszenia oszczędności.

Wnioski komisji oparte są przeważnie na żądaniu Wydziału krajowego. W dwóch tylko pozycyach komisya nie może Wysokiemu Sejmowi doradzać przyzwolenia prawa virement, którego domaga się Wydział krajowy, a mianowicie:

w rubr. XIII. między pozycyą 152 a 154 i

„ „ XVI. „ „ 300 a 291 i 297.

W pierwszym wypadku domaga się Wydział krajowy prawa virement między przyznanymi zasiłkami na regulacyę rzek niespławnych szczegółowo wymienionych a dotacyą na popieranie mniejszych robót melioracyjnych. Gdy jednak zdaniem komisji przez takie virement byłoby dla Wysokiego Sejmu stale niemożliwem ocenienie, do jakiej kwoty fundusz krajowy w każdym roku budżetowym do robót mniejszych melioracyjnych przyczyniać się ma, przeto komisya nie przedstawia Wysokiemu Sejmowi wniosku na przyznanie prawa virement między temi dwoma pozycyami.

Również nie może komisya doradzać Wysokiemu Sejmowi przyznania prawa virement do pozycy 300 rubr. XVI. „na stypendya dla młodzieży handlowej“, gdy bowiem kwota na ten cel w preliminarzu na rok 1893 po raz pierwszy wstawioną została z powodu potrzeby kształcenia młodzieży handlowej, to nie może leżeć w intencji Wysokiego Sejmu przez wstawienie do preliminarza na rok 1893 tej nowej pozycy, specjalną potrzebą uzasadnionej, podwyższać na wypadek, gdyby ona wydatkowaną nie była, kwot w poz. 291 i 297 na zupełnie inne cele prelininowanych.

Na podstawie powyższych wywodów komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

- I. Na rok 1893 ustanawia się wydatki funduszu krajowego w sumie . 6,502.145 zł.
a dochody własne w sumie 938.437 „
- II. Na pokrycie wydatków funduszu krajowego pozostałych po strąceniu dochodów własnych, pobierane będą w roku 1893 dodatki do podatków rządowych bezpośrednich w wysokości 39 centów od każdego złotego całej należności tych podatków.
- III. Celem upoważnienia Wydziału krajowego aby wszystkie dotąd niespłacone obligi dłużne funduszu indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, Galicyi zachodniej i Wiel-

kiego Księstwa Krakowskiego spłacił w jednym terminie w roku 1893 i w tym celu zaciągnął imieniem kraju pożyczkę w takiej nominalnej wysokości, jaka się okaże potrzebną dla uzyskania gotówki 26,925.000 zł., raczy Wysoki Sejm uchwalić następującą ustawę krajową.

U s t a w a.

z dnia o zaciągnięciu pożyczki celem skonwertowania obligacyj funduszków indemnizacyjnych Galicyi wschodniej i zachodniej, tudzież Wielkiego Księstwa Krakowskiego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

Art. I.

W celu spłacenia niewylosowanych dotychczas 5% obligacyj funduszków indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, Galicyi zachodniej tudzież Wielkiego Księstwa Krakowskiego, upoważnia się Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki krajowej w 4% obligacjach krajowych z 50-letnim terminem umorzenia w takiej wysokości, jaka będzie potrzebną do uzyskania gotówki w sumie 26,925.000 zł. w. a. (53,850.000 koron).

Art. II.

Wszelkie aktywa i passywa wymienionych w art. I. funduszków indemnizacyjnych przechodzą po dokonanej konwersyi obligacyj indemnizacyjnych na fundusz krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi skarbu i Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

IV. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby w drodze właściwej z możliwym pospiechem wyjednał dla pożyczki konwersyjnej:

- a) uwolnienie wszelkich z powodu tej pożyczki zdziałanych dokumentów prawnych, wystawionych przez kraj zapisów dłużnych i kuponów, od wszelkich opłat, stempli i należytości;
- b) uwolnienie procentów tej pożyczki od podatku dochodowego I i III klasy i od wszystkich przyszłych podatków, jakieby w jego miejsce zaprowadzone były, przyczem jednak podatek dochodowy od procentów obligacji indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, zachodniej i Wielkiego Księstwa Krakowskiego będących jeszcze w obiegu, ma być do końca obecnego planu umorzenia w terminach dotychczasowych spłacony;
- c) nadanie zapisom dłużnym tej pożyczki krajowej charakteru pupilarnego bezpieczeństwa tak, aby one mogły być używane na lokacye kapitałów fundacyjnych, kapitałów stanowiących własność zakładów, które zostają pod dozorem publicznym, tudzież funduszków pupilarnych, fideikomisowych i depozytowych i służyć według kursu giełdowego, wszakże nie ponad nominalną wartość, jako kaucye w stosunkach służbowych i kontraktowych, tudzież jako zabezpieczenie wojskowych kaucyj małżeńskich;

- d)* zezwolenie na notowanie kursu tych obligacyj krajowych w urzędowym cenniku giełdy wiedeńskiej.
- V. Sejm zastrzega, iż w razie gdyby Wydział krajowy nie uzyskał ulg i praw w uchwale IV ad *a)* do *d)* wymienionych, nie będzie miał prawa korzystać z upoważnienia, danego mu w ustawie o konwersyi długów indemnizacyjnych.
- VI. Do przeprowadzenia operacyi konwersyjnej a po przeprowadzeniu takowej, do odpowiedniej i korzystnej fruktyfikacyi zwyżek z powodu konwersyi w każdym roku budżetowym powstających, dodaje się Wydziałowi krajowemu komitet doradczy z pięciu członków złożony a przez Sejm wybrany. Komitet doradczy będzie jako taki istnieć tak długo, póki uchwałą Sejmu jego zadanie za spełnione uznanem nie zostanie.
- VII. Gdy uchwalone na rok 1893 wydatki w kwocie 6,502.145 zł. po potrąceniu uchwalonych dochodów własnych w kwocie 938.437 zł. wynoszą wydatki netto 5,563.708 zł. a uchwalone jako pokrycie dodatki do podatków po 39 ct. od sta uczynią 4,114.500 zł., przeto kwota 1,449.208 zł. nie pokryta uchwałą pod II. powziętą, ma być pokrytą ze zwyżek budżetowych, jakie wykonanie uchwały pod III. powoduje.
- VIII. Na wypadek, gdyby Wydział krajowy z upoważnienia danego mu uchwałą III niżej wymienionych wniosków, z jakiegokolwiek powodu korzystać nie mógł, upoważnia się Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki krótkoterminowej w gotówce najwyżej na 4% oprocentowanej w kwocie 1,450.000 zł.
- IX. Kwoty przyzwolone na rok 1893 w rubrykach i pozycjach wydatków budżetu funduszu krajowego w znaczeniu ściślejszem, niemniej funduszu krajowym w znaczeniu obszerniejszem, jakoteż wszystkich innych zakładów krajowych, winne być wydawane tylko na cele oznaczone w pojedynczych rubrykach i pozycjach, a to osobno w dziale wydatków zwyczajnych i nadzwyczajnych.
- Przenoszenie zaoszczędzeń dozwolone jest tylko przy następujących pozycjach wydatków zwyczajnych funduszu krajowego w znaczeniu ściślejszem :
- a)* w rubr. I. między pozycją 5., 6. i 7. i między pozycjami 8., 9. i 10;
 - b)* w rubr. II. między literą *a)*, *b)*, *d)* i *e)* poz. 24;
 - c)* w rubr. X. między pozycjami 117. i 118. tudzież między pozycjami 122, 123 i 124;
 - d)* w rubr. XV. między pozycjami 194, 198 i 199, między pozyc. 205 i 206, między pozyc. 212 i 213, między pozyc. 221 i 222, wreszcie w należących do tej rubryki budżetach szkół rolniczych, szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, szkoły ogrodniczej w Tarnowie i szkoły uprawy lnu w Gródku, między wszystkimi pozycjami każdej rubryki zwyczajnych wydatków tych szkół;
 - e)* w rubr. XVI. między pozycjami 251 i 292, między pozyc. 291 i 297, wreszcie między pozyc. działów A., B., D. i E. wydatków na szkoły przemysłowe zawodowe połączone z warsztatami wzorowymi, wszakże tylko w granicach każdego działu z osobna.
- X. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by w razie, gdyby z upoważnienia danego mu w ustawie konwersyjnej pod L. III. skorzystał, użył wszelkich zwyżek budżetowych, jakie w r. 1893 pozostaną, oprócz kwoty 1,449.208 zł., na pokrycie wydatku z r. 1893 przeznaczonej, na spłatę w części lub całości tych pożyczek krajowych, których spłata dla funduszu krajowego okaże się najkorzystniejszą.

- XI. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by na najbliższej sesji sejmowej zdał sprawę z wykonania uchwał pod L. III., IV. i X.
- XII. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by przy projekcie preliminarza na rok 1894 przedłożył Wysokiemu Sejmowi należycie uzasadnione wnioski co do stosunku w jakim się opodatkowali w Wielkiem Księstwie Krakowskiem czyli w mieście Krakowie, w powiatach Chrzanowskim i Krakowskim do ogólnych wydatków funduszu krajowego przyczyniać mają, a to na takiej podstawie, aby podatkujący miasta Krakowa tudzież powiatów Krakowskiego i Chrzanowskiego w skutek konwersyi długów indemnizacyjnych nie zapłacili sumy ogólnej większej, aniżeli byliby zapłacili, gdyby konwersya wykonaną nie była.

Lwów dnia 20. września 1892.

Przewodniczący :
Dunajewski.

Sprawozdawca :
Stanisław Badeni.

Przybliżone obliczenie budżetów indemnizacyjnych od r. 1893. do końca spłaty długu indemnizacyjnego.

A. Galicya wschodnia i zachodnia.

Rok	Fundusz	W y d a t k i												D o c h o d y												Nadwyżka dochodów	U w a g a									
		Spłata kapitałów przez zrealizowanie wylosowanych obligów						Zapłacony kupon						Razem	Dodatki do podatków		Subwencje rządowe	Dochód z wylosowanych własnych obligów			Kupon od własnych obligów			Razem	Niedobór											
		I. półrocze		II. półrocze		Suma		I. półrocze		II. półrocze		Suma			I. półrocze	II. półrocze		Suma	I. półrocze	II. półrocze	Suma															
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.		zł.	ct.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.					zł.	ct.							
1893	Galicya wschodnia	1,362.900	—	1 424.850	—	2,787 750	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Zapasy z końcem roku budżetowego 1891 wynoszą: a) Gal. wsch. 329.836 zł. 54 ct. b) " zach. 88.558 " 84 " razem 418.390 zł. 38 ct. Potrąciwszy tę kwotę od wykazanego obok ogólnego niedoboru 3,408.019 " 21 " Okazuje się rzeczywisty niedobór 2,994.628 zł. 83 ct. Do tego zaległe renty 718.067 " 03 " wylosowane a nie wypłacone oblig. indemniz. 789.810 " — " Ogólny niedobór 4,502.505 zł. 86 ct.									
	" zachodnia	749.700	—	785.400	—	1,535 100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—											
	Suma	2 112.600	—	2,210.250	—	4,322 850	—	659.883	26	607.068	26	1,266.951	52	5,589.801	52	2,845.440	—	2,425.000	—	42 252	—	44.205	—	86.457	—	13.151		25	12.094	95	26.246	20	5,382.143	20	207.658	32
1894	wschodnia	1,424.850	—	1,486.800	—	2,911.650	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—		
	" zachodnia	821 100	—	821 100	—	1 642.200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—		
	Suma	2,245 950	—	2,307.900	—	4,553.850	—	551.812	01	495.663	26	1,047.475	27	5,601.325	27	2,858.464	—	2,425.000	—	44.919	—	46.158	—	91.077	—	10.989		82	9.866	85	20.856	67	5,395.397	67	205.927	60
1895	wschodnia	1,486.800	—	1,548.750	—	3,035.550	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—		
	" zachodnia	856.800	—	856.800	—	1,713.600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	
	Suma	2,343 600	—	2,405.550	—	4 749.150	—	437.965	76	379.375	76	817.341	52	5,566.491	52	2,871.488	—	2,425.000	—	46 872	—	48.111	—	94 983	—	8.712		90	7.541	10	16.254	—	5,407.725	—	158.766	52
1896	wschodnia	1,610.700	—	1,610 700	—	3,221.400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	
	" zachodnia	892.500	—	928.200	—	1,820.700	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
	Suma	2,503.200	—	2,538 900	—	5,042.100	—	319.237	01	256.657	01	575.894	02	5,617.994	02	2,884.512	—	2,425.000	—	50.064	—	50.778	—	100.842	—	6.338	32	5.086	72	11.425	04	5,421.779	04	196.214	98	
1897	wschodnia	1,672 650	—	1,672.650	—	3,345.300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
	" zachodnia	928.200	—	963 900	—	1,892.100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
	Suma	2,600 850	—	2,636.550	—	5,237.400	—	193.184	51	128.163	26	321.347	77	5,558 747	77	2,897.536	—	2,425.000	—	52.017	—	52.731	—	104 748	—	3.817	27	2.516	85	6.334	12	5,433.618	12	125.129	65	
1898	wschodnia	1,069.456	50	—	—	1,069.456	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
	" zachodnia	963.900	—	456 624	—	1,420 524	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
	Suma	2,033 356	50	456.624	—	2,489.980	50	62.249	51	11.415	60	73.665	11	2,563 645	61	—	—	—	—	40.667	—	7.276	—	47.943	—	1 198	57	181	90	1 380	47	49.323	47	2,514.322	14	
		13,839.556	50	12,555.774	—	26,395.330	50	2,224.332	06	1,878.343	16	4,102.675	21	30,498.005	71	14,357.440	—	12,125.000	—	276.791	—	249.259	—	526 050	—	44.208	13	37.288	37	81.496	50	27,089.986	50	3,408.019	21	

B. Wielkie Księstwo Krakowskie.

Rok	Fundusz	W y d a t k i						D o c h o d y						Nadwyżka dochodów	U w a g a																						
		I. półrocze		II. półrocze		Suma	I. półrocze		II. półrocze		Suma	I. półrocze				II. półrocze		Suma																			
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.																		
1893	W. Ks. Krakowskie	77 700	—	78.750	—	156 450	—	13.222	91	11.280	41	24.503	32	180.953	32	153.153	—	—	—	12.950	—	13.125	—	26.075	—	2 189	25	1 865	50	4 054	75	183.282	75	—	—	2 329	43
1894	"	80 850	—	82 950	—	163 800	—	9.311	66	7 290	41	16 602	07	180.402	07	153.862	—	—	—	13.475	—	13.825	—	27.300	—	1 537	37	1 200	50	2 737	87	183.899	87	—	—	3 497	80
1895	"	85 050	—	87 150	—	172 200	—	5.216	66	3.090	41	8 307	07	180.507	07	154.571	—	—	—	14.175	—	14.525	—	28.700	—	854	87	500	50	1.355	37	184.626	37	—	—	4 119	30
1896	"	36 466	50	—	—	36.466	50	911	66	—	—	911	66	37 378	16	77.640	—	—	—	5.495	—	—	—	5 495	—	137	37	—	—	137	37	83.272	37	—	—	45.894	21
	Suma	280.066	50	248.850	—	528 916	50	28.662	89	21.661	23	50.324	12	579.240	62	539.226	—	—	—	46.095	—	41.475	—	87.570	—	4.718	86	3.566	50	8 285	36	635.081	36	—	—	55.840	74

U w a g a. Za podstawę przyjęto następujący stan długu:

- a) Galicya wschodnia 16,371.106 zł. 50 ct. wal. austr.
- b) " zachodnia 10,024.224 " — " " "
- c) W. Ks. Krakowskie 528.916 " 50 " " "

U w a g a. Wydatność centa obliczano w preliminarzach dotychczasowych na podstawie wykazów podatków przedkładanych przez c. k. Urzędy podatkowe. W preliminarzu na rok 1893 wzięto za podstawę także wykazy za rok 1891.

Ponieważ wydatność centa preliminowana na powyższej podstawie zawsze była wyższą od rzeczywistych z tego tytułu dochodów, przeto w obecnym projekcie preliminarzy za czas od r. 1893 do końca spłaty długu indemnizacyjnego, wzięto za podstawę trzyletnie przecięcie z lat ostatnich rzeczywistej wydatności centa przyjmując wzrost tejże co roku o 500 zł. w całym kraju z czego przypada na Galicyę wschodnią i zachodnią razem 91.34%, czyli 457 zł. a na Wielkie Ks. Krakowskie 8.66%, czyli 43 zł.

Przeciętnie wydatność centa przyjęta za podstawę (na rok 1893):	
Galicyi wschodniej i zachodniej	W. Ks. Krakowskie
rok 1889 94.724 zł. 50 ct.	9.571 zł. 53 ct.
" 1890 102.326 " 92 "	9.810 " 20 "
" 1891 102.468 " 10 "	8.963 " 95 "
razem 299.519 zł. 52 ct.	27.345 zł. 68 ct.
przeciętnie 99.840 zł. — ct.	9.282 zł. — ct.

Ogólne przecięcie 109.122 zł.

Zapasy z końcem roku budżetowego 1891 w W. Ks. Krakowskiem wynosi 2.186 zł. 27 ct. dodawszy do tego obok wykazaną nadwyżkę 55.840 " 74 " razem 58.027 zł. 01 "

Potrąciwszy od tego zaległe renty 122.313 50

tudzież wylosowane a nie spłacone obl. indemn. 49.563 00 171.873 zł. 50 ct. okazuje się niedobór 118.846 zł. 49 ct.

Coroczne pożyczki: Pierwszy okres 1893 do 1897.

	1893		1894		1895		1896		1897	
	szczegół	ogół	szczegół	ogół	szczegół	ogół	szczegół	ogół	szczegół	ogół
Wydatki										
zwykle funduszu krajowego	—	6,532.114	6,632.114 -71.979*)	6,560.135	—	6,660.35	—	6,760.135	—	6,860.135
Dochody:										
a) własne funduszu krajowego	938 346		963 346		988.346		1,013.346		1 038.346	
b) z dodatków do podatków	4,167.250		4,186.750		4,206.250		4,225.750		4,245.250	
Razem	—	5,105.596	—	5,150.096	—	5,194.096	—	5,239.096	—	5,283.596
Niedobór										
własny każdego roku	—	1,426 518	—	1 410 039	—	1,465 339	—	1,521.039	—	1,576.539
<i>Do tego:</i> raty pożyczek od r. 1893. zaciąganych	—		169.372		169.372		253.966		345.828	
							84.594		91.862	
							253.966		345.828	
							14.728		21.084	
							7.356		7.988	
							22.084		29.072	
							253.966		345.828	
							22.084		29.072	
Razem	—	1,782.859	—	184.100	276.050	276.050	374.900	374.900	483.700	483.700
Cały niedobór										
zatem wynosi	—	3,209.377	—	1,594.139	—	1,741.339	—	1,895.939	—	2,060.239
Przy emisji po kursie 90 za sto, trzeba pożyczyc	3 565.974		1,771.265		1,933.988		2,106.599		2,289.265	
<i>Do tego:</i>										
półroczna rata (2·3%)	82.017		40.739		44.482		48.451		52.906	
Podatek od 1go (półrocznego) kuponu (0·2%)	7.132		3.542		3.868		4.213		4.600	
Koszta konfekcyi, stempel itp. (0·75%)	26 744		13.284		14.570		15.799		17.252	
Suma pożyczki										
do zaciągnięcia	3,681 867	3,682.000	1,828.830	1 829.000	1,996.908	1,997.000	2,175.062	2,176.000	2,364.023	2,365.000
Z tego nowe obciążenie roku następnego	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rata	169.372	—	—	84.594	—	91.862	—	100.096	—	109.296
Podatek kuponowy	14.728	—	—	7 356	—	7.988	—	8 704	—	9.504
Razem	—	184.100	—	91.950	—	99 850	—	108.800	—	118 800

Nowe pożyczki:

1893	3,682.000
1894	1,829.000
1895	1,997.000
1896	2,176.000
1897	2,365.000
Razem	12,049 000
	8,093.000
	20,142.000

Nowe obciążenie budżetu:

	rata	podatek
1893	169.372	14.728
1894	84.594	7.356
1895	91.862	7.988
1896	100.096	8.704
1897	109.296	9.504
razem:	555.220	48.280
	48.280	
	603.500	

*) Potrąca się w roku 1894 zł. 71.979 jako objęte budżetem oprocentowanie dwóch pożyczek, w r. 1895 spłaconych.

Coroczne pożyczki: Drugi okres: 1898 do 1904.

	1898		1899		1900		1901		1902		1903		1904	
	szczegół	ogół	szczegół	ogół	szczegół	ogół	szczegół	ogół	szczegół	ogół	szczegół	ogół	szczegół	ogół
Wydatki														
a) zwykle	6,960.135		7,060.135		7,160.135		7,260.135		7,360.135		7,460.135		7,560.135	
b) na indemnizacyę	4,616.352	11,576.487	1,625.000	8,685.135	1,625.000	8,785.135	1,625.000	8,885.135	500 000	7,860.135	500.000	7,960.135	400.000	7,960.135
Dochody:														
a) własne funduszu kraj.	1,063 346		1,088 346		1,113 346		1,138.346		1 163.346		1,188.346		1,213.346	
b) z dodatków do podatków po 68 ct.	7,344 000	8 407.346	7,378 000	8,466.346	7,412.000	8,525.346	7,446.000	8,584 346	7,480 000	8,643 346	7,514 000	8,702.346	7,548.000	8,761.346
Niedobór														
własny każdego roku	—	niedobór: 3,169.141	—	218.789	—	259.789	—	300 789	—	zwyżka 783 211	—	zwyżka 742.211	—	zwyżka 801.211
<i>Do tego:</i>														
Raty pożyczek od r. 1893. zaciągniętych	555.220		555.220		756.086		812 044		872 874		939.412		952.079	
			200.866		55.958		60 830		66 538		12.667		15 590	
			756.086		812 044		872.874		939.412		952.079		967.669	
Kuponowy podatek od tych pożyczek	48 280	603 500	48.280	821.682	17.316	65.596	4.824	70.420	5.736	75.664	81.400	82.492	82.492	83 836
			65.596		70 420		882.464		75 664		1.092		1.344	
			821.682		882.464		948 538		81.400		1,020.812		1,034.571	
Cały niedobór														
zatem wynosi	—	3,772.641	—	1,040.471	—	1,142 253	—	1,249 327	—	237.601	—	292.360	—	250.294
Przy emisji po kursie 90 za sto	4,191.823		1,167.190		1,269 170		1 388.141		264.001		324.844		278 104	
<i>Do tego:</i>														
półroczna rata	97.250		27.079		29.445		32.205		6.125		7 535		6.452	
Podatek od 1go (półrocznego) kuponu (0·2%)	8.384		2.335		2.539		2 776		528		649		556	
Koszta konfekcyi, stempel (0·75%)	31 437		8 754		9.519		10.410		1.980		2 436		2 085	
Suma pożyczki														
do zaciągnięcia	4,328.894	4,329.000	1,205 358	1,206.000	1,310.673	1,311 000	1,433 532	1,434.000	272 634	273.000	335.464	336.000	287 197	288.000
Nowe obciążenie:														
a) rata	200 866		55.958		60 830		66.538		12.667		15 590		13.363	
b) podatek kuponowy	17.316	218.182	4.824	60 782	5.244	66.074	5.736	72.274	1 092	13.759	1 344	16.934	1.152	14.515

Nowe pożyczki:

1898:	4,329.000
1899:	1,206.000
1900:	1,311.000
1901:	1,434.000
1902:	273.000
1903:	336.000
1904:	288.000
Razem	9.177.000
1893—1897:	12,049.000
	21,226.000

Nowe obciążenie:

	rata	pod. kup.	razem
1898:	200.866	17.316	218.182
1899:	55.958	4.824	60.782
1900:	60.830	5.244	66.074
1901:	66.538	5.736	72.274
1902:	12.667	1.092	13.759
1903:	15.590	1.344	16.934
1904:	13.363	1.152	14.515
	425.812	36.708	462.520
1893—1897:	555.220	48.280	603.500
	981.032	84.988	1,066.020

Wniosek mniejszości komisji budżetowej.

Mniejszość komisji budżetowej zważywszy:

Po 1-sze, że Wys. Sejm na sesji sejmowej w październiku i listopadzie 1890 roku, uchwalając budżet na r. 1891, po długich rozprawach i dokładnem roztrząśnieniu rachunków przedłożonych przez komisją budżetową a dotyczących się konwersji długów indemnizacyjnych — tj. po roztrząśnieniu rachunków, na podstawie których komisja budżetowa oświadczyła się wówczas przeciw konwersji długów indemnizacyjnych uznając tę konwersję za „środek bardziej niekorzystny dla finansów kraju, niż proste zaciągnięcie długów corocznych“, — usunął projekt konwersji tychże długów.

Po 2-gie zważywszy, że aby Wys. Sejm bardzo ważną sprawę konwersji długów indemnizacyjnych — pociągającą za sobą następstwa na długi szereg lat i powodującą zaciągnięcie pożyczki krajowej kilkudziesięciu milionów złotych, — mógł należycie roztrząsnąć i przyjść do przekonania opartego na gruntownem zbadaniu rzeczy i do powzięcia uchwały odmiennej od tej jaką powziął po długich obradach na sesji sejmowej w jesieni 1890 roku, potrzebuje dłuższego czasu i rachunków dokładnych, któreby mu były przedłożone.

Po 3-cie zważywszy, że rachunki przedłożone Sejmowi teraz przez Wydział krajowy dla wykazania korzyści konwersji długów indemnizacyjnych, sporządzone pospiesznie z powodu nagłego zwołania Sejmu — uznane zostały mylnymi w kilku ważnych punktach nawet przez sprawozdawcę większości komisji, który wytknął w nich pomyłki wynoszące kilka milionów zł. w. a ; a w rachunkach sporządzonych jeszcze pospieszniej z powodu braku czasu, przez sprawozdawcę większości komisji, wykazała mniejszość komisji także znaczne błędy; zaś wys. Sejm nie ma potrzebnego czasu do sprawdzenia tych rachunków, co jest nieodzowne tem więcej iż rachunki te, przedkładane teraz tak przez Wydział krajowy jak i przez większość komisji budżetowej, są całkiem niezgodne z rachunkami przedłożonymi Sejmowi przez sprawozdawcę komisji budżetowej posła Bilińskiego w listopadzie 1890 roku, z rachunkami uznanymi przez Sejm za uzasadnione i sprawdzone, bo na nich oparł wówczas Sejm swoją uchwałę.

Po 4-te zważywszy, że nawet większość komisji budżetowej uznaje sprawę konwersji długów indemnizacyjnych za nieprzygotowaną należycie do wydania orzeczenia co do ważnego pytania w tej sprawie, mianowicie: w jaki sposób usunąć niesłuszność wyrządzaną przez konwersję długów indemnizacyjnych miastu Krakowowi i dwom powiatom krakowskiemu i chrzanowskiemu, które mają swój oddzielny fundusz indemnizacyjny, nie brały nigdy żadnych zasiłków ze skarbu państwa, a resztę swoich obligacji indemnizacyjnych, wynoszącą obecnie zaledwie pół miliona zł., spłaciłyby dotychczasowym sposobem w trzech latach, gdyby konwersya długów indemnizacyjnych nie nastąpiła, zaś w razie konwersji długów i spłacenia ich wielką pożyczką krajową kilkudziesięciu mi-

lionów zł. pociągane byłyby przez lat 50 do płacenia dodatków krajowych na oprocentowanie i umorzenie tej wielkiej pożyczki krajowej. Przeto większość komisji budżetowej nie przedkłada i nie jest w stanie przedłożyć wys. Sejmowi żadnego konkretnego wniosku co do rozstrzygnięcia powyższego pytania i usunięcia wskazanej niesprawiedliwości, lecz tylko wnosi o odroczenie całej tej kwestyi do przyszłej sesyi sejmowej.

Wreszcie zważywszy, że sesya sejmowa ma być zakończona i odroczone w kilka dni po przedłożeniu Wys. Izbie przez większość komisji budżetowej wniosków co do konwersyi długów indemnizacyjnych i sprawozdania uzasadnić mającego te wnioski, — które to przedłożenie dopiero ma nastąpić — przeto Wys. Sejm nie będzie miał ani niezbędnego czasu, ani potrzebnych, jak wykazaliśmy, rachunków do należytego zbadania tej ważnej sprawy, która w sobie łączy nie tylko kwestyę finansowe wielkiej doniosłości, ale także kwestyę prawnopolityczne i kwestyę słuszności względem części kraju, a w której to sprawie Sejm orzeczenie swoje oprzeć musi na gruntownem i wszechstronnem roztrząśnieniu rzeczy.

Z tych powodów mniejszość komisji budżetowej proponuje, aby Wys. Sejm odroczył wydanie orzeczenia w tej sprawie do dalszego ciągu sesyi, na którą ma być w styczniu roku przyszłego Wys. Izba zwołaną, według wyraźnych przyrzeczeń c. k. rządu. Zarazem mniejszość komisji, pragnąc zapewnić na wszelki wypadek pokrycie niedoboru wykazanego budżetem na r. 1893, proponuje powzięcie przez Wys. Sejm takiej samej uchwały, jaką proponuje także w tym celu większość komisji, t. j. danie upoważnienia Wydziałowi krajowemu do zaciągnięcia pożyczki krótkotrwałej, w gotowiznie, oprocentowanej najwyżej na 4°/_o, w kwocie 1,450.000 zł. w. a.

Jeżeli zaś Wys. Sejm na sesyi w styczniu i lutym 1893 roku, mając więcej czasu do zbadania rzeczy i należyte w tym celu rachunki i materiały, postanowi zaprojektowaną przez Wydział krajowy konwersyę długów indemnizacyjnych, lub też uchwali inną operacyę finansową porządkującą na długi szereg lat finanse krajowe, — wówczas, w pierwszym razie, t. j. w razie orzeczenia konwersyi, uchwała sejmowa upoważniająca Wydział krajowy do zaciągnięcia krótkotrwałej pożyczki dla pokrycia niedoboru w 1893 roku, pozostałaby musiała na przypadek, gdyby ta konwersya nie mogła być przeprowadzoną, jak to także większość komisji uznaje; w drugim zaś razie Wys. Sejm usunąłby swoją uchwałę co do tymczasowego pokrycia niedoboru na r. 1893 uchwalając w inny sposób stałe uporządkowanie finansów krajowych.

Na podstawie powyższego uzasadnienia, mniejszość komisji budżetowej wnosi :

Wysoki Sejm uchwalić raczy :

- 1) Sejm odracza do dalszego ciągu sesyi w styczniu 1893 roku załatwienie przedłożenia Wydziału krajowego „w przedmiocie stałego uregulowania stosunków skarbu krajowego“.
- 2) Dla pokrycia niedoboru w budżecie na r. 1893 Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki krótkotrwałej, w gotowiznie, oprocentowanej najwyżej na 4°/_o, w kwocie 1,450.000 zł. w. a.

We Lwowie, dnia. 20 września 1892.

Przewodniczący komisji:

Dunajewski w. r.

Mniejszość komisji budżetowej:

Sprawozdawca:

Leon Chrzanowski w. r.

Abrahamowicz w. r.

Eustachy Zagórski w. r.

Wniosek mniejszości komisji budżetowej.

Mniejszość komisji budżetowej zważywszy:

Po 1-sze, że Wys. Sejm na sesji sejmowej w październiku i listopadzie 1890 roku, uchwalając budżet na r. 1891, po długich rozprawach i dokładnem roztrząśnieniu rachunków przedłożonych przez komisją budżetową a dotyczących się konwersji długów indemnizacyjnych — tj. po roztrząśnieniu rachunków, na podstawie których komisja budżetowa oświadczyła się wówczas przeciw konwersji długów indemnizacyjnych uznając tę konwersję za „środek bardziej niekorzystny dla finansów kraju, niż proste zaciąganie długów corocznych“, — usunął projekt konwersji tychże długów.

Po 2-gie zważywszy, że aby Wys. Sejm bardzo ważną sprawę konwersji długów indemnizacyjnych — pociągającą za sobą następstwa na długi szereg lat i powodującą zaciągnięcie pożyczki krajowej kilkudziesięciu milionów złotych, — mógł należycie roztrząsnąć i przyjść do przekonania opartego na gruntownem zbadaniu rzeczy i do powzięcia uchwały odmiennej od tej jaką powziął po długich obradach na sesji sejmowej w jesieni 1890 roku, potrzebuje dłuższego czasu i rachunków dokładnych, któreby mu były przedłożone.

Po 3-cie zważywszy, że rachunki przedłożone Sejmowi teraz przez Wydział krajowy dla wykazania korzyści konwersji długów indemnizacyjnych, sporządzone pośpiesznie z powodu nagłego zwołania Sejmu — uznane zostały mylnymi w kilku ważnych punktach nawet przez sprawozdawcę większości komisji, który wytknął w nich pomyłki wynoszące kilka milionów zł. w. a.; a w rachunkach sporządzonych jeszcze pośpieszniej z powodu braku czasu, przez sprawozdawcę większości komisji, wykazała mniejszość komisji także znaczne błędy; zaś wys. Sejm nie ma potrzebnego czasu do sprawdzenia tych rachunków, co jest nieodzowne tem więcej iż rachunki te, przedkładane teraz tak przez Wydział krajowy jak i przez większość komisji budżetowej, są całkiem niezgodne z rachunkami przedłożonymi Sejmowi przez sprawozdawcę komisji budżetowej posła Bilińskiego w listopadzie 1890 roku, z rachunkami uznanymi przez Sejm za uzasadnione i sprawdzone, bo na nich oparł wówczas Sejm swoją uchwałę.

Po 4-te zważywszy, że nawet większość komisji budżetowej uznaje sprawę konwersji długów indemnizacyjnych za nieprzygotowaną należycie do wydania orzeczenia co do ważnego pytania w tej sprawie, mianowicie: w jaki sposób usunąć niesłuszną wyrządzaną przez konwersję długów indemnizacyjnych miastu Krakowowi i dwom powiatom krakowskiemu i chrzanowskiemu, które mają swój oddzielny fundusz indemnizacyjny, nie brały nigdy żadnych zasiłków ze skarbu państwa, a resztę swoich obligacji indemnizacyjnych, wynoszącą obecnie zaledwie pół miliona zł., spłaciłyby dotychczasowym sposobem w trzech latach, gdyby konwersja długów indemnizacyjnych nie nastąpiła, zaś w razie konwersji długów i spłacenia ich wielką pożyczką krajową kilkudziesięciu mi-

lionów zł. pociągane byłyby przez lat 50 do płacenia dodatków krajowych na oprocentowanie i umorzenie tej wielkiej pożyczki krajowej. Przeto większość komisji budżetowej nie przedkłada i nie jest w stanie przedłożyć wys. Sejmowi żadnego konkretnego wniosku co do rozstrzygnięcia powyższego pytania i usunięcia wskazanej niesprawiedliwości, lecz tylko wnosi o odroczenie całej tej kwestyi do przyszłej sesyi sejmowej.

Wreszcie zważywszy, że sesya sejmowa ma być zakończona i odroczone w kilka dni po przedłożeniu Wys. Izbie przez większość komisji budżetowej wniosków co do konwersyi długów indemnizacyjnych i sprawozdania uzasadnić mającego te wnioski, — które to przedłożenie dopiero ma nastąpić — przeto Wys. Sejm nie będzie miał ani niezbędnego czasu, ani potrzebnych, jak wykazaliśmy, rachunków do należytego zbadania tej ważnej sprawy, która w sobie łączy nie tylko kwestyę finansowe wielkiej doniosłości, ale także kwestyę prawnopolityczne i kwestyę słuszności względem części kraju, a w której to sprawie Sejm orzeczenie swoje oprzeć musi na gruntownem i wszechstronnem roztrząśnieniu rzeczy.

Z tych powodów mniejszość komisji budżetowej proponuje, aby Wys. Sejm odroczył wydanie orzeczenia w tej sprawie do dalszego ciągu sesyi, na którą ma być w styczniu roku przyszłego Wys. Izba zwołaną, według wyraźnych przyrzeczeń c. k. rządu. Zarazem mniejszość komisji, pragnąc zapewnić na wszelki wypadek pokrycie niedoboru wykazanego budżetem na r. 1893, proponuje powzięcie przez Wys. Sejm takiej samej uchwały, jaką proponuje także w tym celu większość komisji, t. j. danie upoważnienia Wydziałowi krajowemu do zaciągnięcia pożyczki krótkotrwałej, w gotowiznie, oprocentowanej najwyżej na 4%, w kwocie 1,450.000 zł. w. a.

Jeżeli zaś Wys. Sejm na sesyi w styczniu i lutym 1893 roku, mając więcej czasu do zbadania rzeczy i należyte w tym celu rachunki i materiały, postanowi zaprojektowaną przez Wydział krajowy konwersyę długów indemnizacyjnych, lub też uchwali inną operacyę finansową porządkującą na długi szereg lat finanse krajowe, — wówczas, w pierwszym razie, t. j. w razie orzeczenia konwersyi, uchwała sejmowa upoważniająca Wydział krajowy do zaciągnięcia krótkotrwałej pożyczki dla pokrycia niedoboru w 1893 roku, pozostałaby musiała na przypadek, gdyby ta konwersya nie mogła być przeprowadzoną, jak to także większość komisji uznaje; w drugim zaś razie Wys. Sejm usunąłby swoją uchwałę co do tymczasowego pokrycia niedoboru na r. 1893 uchwalając w inny sposób stałe uporządkowanie finansów krajowych.

Na podstawie powyższego uzasadnienia, mniejszość komisji budżetowej wnosi :

Wysoki Sejm uchwalić raczy :

- 1) Sejm odracza do dalszego ciągu sesyi w styczniu 1893 roku załatwienie przedłożenia Wydziału krajowego „w przedmiocie stałego uregulowania stosunków skarbu krajowego“.
- 2) Dla pokrycia niedoboru w budżecie na r. 1893 Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki krótkotrwałej, w gotowiznie, oprocentowanej najwyżej na 4%, w kwocie 1,450.000 zł. w. a.

We Lwowie, dnia. 20 września 1892.

Przewodniczący komisji:

Dunajewski w. r.

Mniejszość komisji budżetowej:

Sprawozdawca:

Leon Chrzanowski w. r.

Abrahamowicz w. r.

Eustachy Zagórski w. r.